GAZETA KRAKOWSKA

Nro 72.

z KRAKOWA DNIA 8 WRZEŚNIA 1824 ROKU we SRODĘ.

Z Paryża d. 23 Sierpnia.

Rozporządzeniem Krolewskiem z d. 20 b. m. ustanowiona iest kommissyia do przeyrzenia i zgłębienia wszystkich przed przywróceniem prawego tronu wydanych uchwał i wyroków. W mieysce iuż niestosównych lub nieużytecznych ułożyć ma proiekta do innych. Prezesem tey kommissyi iest Margr. Pastoret, a Sekretarzem Baron Dunoyer. Członkami iey są: Hr Portalis, Margr. Herbouville, Minister Stanu Martignac, Deputowani Dudon, Pardessus i Bonnet, Radcy Stanu Cuvier, Alent i Vatismenil, Prezesowie Sądów Amy i Cassini.

Król zezwolił na propozycyią Wielkiego Pieczętarza, ażeby w drukarni Królewskiey wydrukowany był zbiór naycelnieyszych pism wschodnich.

Czterech kapitanów liniiowych okrętów Martinenq, Lemerant, Grivel i Viela, wyniesionych zostało na Kontraadmirałow.

D. 20 b. m. rano przybył tu pierwszy Sekretarz naszego poselstwa w Lizbonie z pismami do rządu.

Xiężna Berry ziedzie dziś do zamku Rosny, a iutro powróci do Paryża.

W tegorocznie Swięto Ludwika S. nie były krzyże kommanderskie orderu Ludwika udzielane, ponieważ liczba rozdanych przechodzi iuż przepis.

W departamencie Złotego brzegu, podług Dziennika Konstytucyionisty, zatrudnieni są urzędnicy spisaniem leżących w tym departamencie dóbr po emigrantach, które sprzedanemi zostały. Praca ta ma zapewne związek z proiektowanem wynagrodzeniem emigrantow.

Kunszta uzyskały w Pireneach ważną zdobycz. Odkryta tam kopalnia marmuru w Sost dostarcza tak pięknego białego marmuru, iż artyści nasi nazwali go Paryzkim. Naypierwszym z tego marmuru zrobionem dziełem konsztu iest postawione w Tuluzie popiersie młodego Xcia Bordeaux.

Jenerał Lafayette, (który w połowie tego miesiąca przybył do Nowegoiorku) posiada szpadę, którey wielką nadaie wartość. Gdy w r. 1814 Paryż zagrożony był od woysk sprzymierzonych, dał tę szpadę do schowania sprawuiącemu Amerykańskie interessa P. Jackson. Była ona przez Kongres Zednoczonych Stanów połnocney Ameryki w podarunku

Jenerałowi Lafayette przysłana i znayduie się na niey herb tey Rzpltey. Po zdobyciu Bastalii wyrobił sobie Lafayette, iż pierwszy klucz tego więzienia stanu posłany został do Wassingtonu, a drugi wmięszano do kompozycyi rzeczoney szpady.

Z Kadyxu d. 6 Sierpnia.

Około 50 rewolucyionistów przybyłych z Gibraltaru, opanowali z nienacka d. 3 b. m. miasto Taryffa. Dowódca tamteyszy znaydował się w Algesiras, a osada niemiała dosyć czasu wzięcia się do obrony. Rewolucyioniści zabili officera, który chciał bronić wyspy, uwolnili i uzbroili więzniów. Na pierwszą wiadomość o tem Jenerał Odonnel, dowódca obozu pod S. Rochem, posłał oddział woyska, a ztąd Jenerał Foissac-Latour Pułkownika d'Astorg z batalijonem piechoty i szwadronem jazdy, dla wyrwania z rąk rewolucyionistów Taryffy. Królewskie korwety Dianna i Pomona posłane tamże z Kadyxu zostały, dla wspierania działań i przecięcia rewolucyionistom ucieczki. Wszystko każe się spodziewać, iż ta siła będzie dostateczną do ukarania sprawców nierozważnego kroku, któremi, iak mowią dowodzi Pułkownik Valdez czyli Ordennez. Podobnymże sposobem podeyść chciano miasteczko Estepona przy Maladze; ale mieszkańcy uchwycili zaraz broń i odparli rewolucyionistow. (*Monitor Paryzki.*)

Z Madrytu d. 15 Sierpnia.

Wyprawa przeciw południowey Ameryce iest przyśpieszana; P. Quevedo udał się do Anglii, dla zakupienia 2 fregat i 2 pomnieyszych okrętów.

Nowy Wielkorządca Barcelony, Jenerał porucznik Hr. Pere, ktory tam d. 8 b. m. przybył, iest rodem Gaskończyk, i wszedł w r. 1790 w służbę Hiszpańską.

Za rządow Stanów oprocz wielu klasztorów Panieńskich w Barcelonie zniesiony także został klasztor S. Piotra, którego gmach stosownie do życzenia owczesney rady mieyskiey przerobiony został na więzienie, ponieważ dawne więzienie było niezdrowe. Gdy miasto osadzonem zostało przez woyska Francuzkie, udały się zakonnice z prośbą do Krola o odzyskanie klasztoru swoiego na mieszkanie, i J. K. M. wydał rozkaz, aby municypalność r. 1823 swoim kosztem (który wynosić będzie do 5000 talarow) tak dawne więzienie, iako klasztor wyporządziła. Ztem wszystkiem Jenerał kapitan Katalonii nie uskutecznił ieszcze tego rozkazu i miał nawet podać w tey mierze Królowi przełożenie.

Przed niejakiem czasem wcisnęli się do domów mieszkańców tuteyszych rzekomi urzędnicy policyi i pod pozorem szukania spiskowych, zabierali co im się podobało. Gdy doszła o tem wiadomość do rządu, Intendent policyi oznaymić kazał, iż ci tylko uznanemi bydź maią za ajentów policyi, którzy okażą rozkaz iego pieczęcią opatrzony.

Biskup Waladolidy, X. Queppo, członek wyznaczoney w r. 1820 junty, przywieziony tu został iako więzień.

Gazeta Lizbońska pod d. 4 b. m. donosi, iż wszyscy zagraniczni Posłowie przy Dworze Portugalskim odebrali od

swoich Monarchów listy, w których postąpienie ich podczas niedawno zaszłych z burzeń iest pochwalone. Król Angielski napisał własną ręką list do Króla Portugalskiego, w którym okazuie swoią radość, iż okręt Angielski Windsor-Castle posłużyć mógł za schronienie dla niego.

— Dnia 16. —

Z różnych mieysc Andaluzyi nadbiegli tu niedawno ieden po drugiem nadzwyczayni gońcy, i w skutku przywiezionych przez nich pism odbyła się pod prezydencyią Króla czterokrotna gabinetowa rada, na którey znaydowali się nawet Prezesi i Prokuratorowie jeneralni Rady Kastyliyskiey. Jak sobie bądź rząd nasz zdaie się zakładać nieiaką ważność na zdarzeniach w Taryffa, gdy rozkazał 9 pułkow prowincyionalney milicyi uzbroić. Mówią, iż przedsięwzięcie rewolucyionistów rozciągało się od Algesiras aż do Sewilli, i w ostatniem mieyscu kilkanaście osób, u których znaleziono listy od buntowników, uwięzionych zostało i przed sąd maią bydź stawionemi. Zresztą nie Valdes i nie Torrios, ale Podpułkownik Marcohini i Oyciec Nebo dowodzili konstytucyionistami pod Taryffą. Napad ich na Ximena został przez odpór iednego Hiszpańskiego officera i 6 żołnierzy zniszczony.

Zaczenaiące się urządzanie gwardyi Królewskiey, zostało wstrzymane i tak ma bydź urządzoną iak była za Karola III. Sprzeciwia się to mniemaniu Xięcia Infantado, który iak wiadomo, ułożył plan urządzenia gwardyi, ale odrzucony został. Jest także od dyrygowania iey urządzeniem uwolnionym, i lubo utrzymany został przy nayważszey godności woyskowey, to iest Jenerała kapitana czyli Feldmarszałka, usunięcie iednak od powyższego obowiązku zdaie się okazywać zupełną niełaskę. Dawniey nie opuszczał pałacu Królewskiego, teraz noga tam iego nie postoi.

Król i cała iego Rodzina udadzą się d. 27 b. m. do St. Jldefonso, a ztamtąd w kilka dni do Burgos. Podróż ta daie powód do różnych domysłów, z których iednak, iak się zewsząd słyszeć daie, żaden nie zasługuie na wiarę.

Sądzą, iż nowy nasz pierwszy Minister, P. Zea Bermudez, nie wyiedzie z Paryża, poki tam poseł Francuzki przy naszem Dworze, Margr. Talaru nie powroci.

D. 3 Sierpnia we wsi Villadenot, niedaleko Figuieras, powstała pomiędzy młodzieżą sprzeczka, która zamieniła się w krwawą bitwę; ieden z konstytucyionistów został zabity, a 4 było ciężko ranionych. Podobnież zayście przerwało tegoż dnia wieyskie święto w Vieuze; pokrwawiono się, iednak nikt życia nie utracił.

W Sewilli przerwana została d. 6 b. m. na czas krótki spokoyność: rozpuszczono wieść, iż przeciw temu miastu ciągnie korpus konstytucyionistów; skupił się lud, pochwycił osoby, które sądził bydź stronnikami konstytucyi i kazał im ogolić czupryny, aby ie na przyszłość łatwiey poznał.

List z Kadyxu pod d. 3 Sierpnia, że okręty Hiszpańskie Azyia i Achilles połączywszy się z kilku po spokoynem Oceanie krążącemi okrętami Hiszpańskiemi zamykaią Guaiaquil i Paita.

D. 8 Lipca Kolumbiyski korsarski okręt za cieśniną Gibraltarską zabrał

Hiszpańską brygantynę Unia, ktora z Malagi do Biskai płynęła, i przez dni 2wszy lud na powracaiący z Bachii okręt Hene, onę d. 15 spaliła. Ścigaiące go dwa Hiszpańskie okręty nie potrafiły go dognać.

Z Londynu d. 19 Sierpnia.

Naynowsze Gazety z Sierra Leona pod d. 26 Czerwca ponawiaią obwinienie Hollenderskiey osady w Elmina, iż wszystkiemi sposobami wspiera Aschantow. Tak Hollendrzy, iako i Aschantowie maią bardzo bydź urażonemi przeciw Anglii za zniesienie handlu niewolnikami, który naywiększe bogactwa Aschantów stanowił, i oświadczyć mieli, iż ieżeli Europeyczykowie nie wykupią brańców woiennych, tedy ich pozabiiaią.

Na Jamaice nie iest ieszcze spokoyność przywrócona. D. 6 Lipca zatoka Montego miała bydź w stanie woiennym ogłoszona. W zatoce Morant panowała w prawdzie o tym czasie spokoyność, ale lękano się nowego buntu; niektórzy ludzie sądzą, iż Haytańscy lub Europeyscy wysłańcy potaiemnie podniecaią Murzynow do buntu.

Senat akademicki w Edinburgu ustanowił, iż na przyszłość examina uczących się medycyny odbywać się maią w Angielskim ięzyku.

Większa część rękopismów, które Lord Biron powierzył Hr. Gamba, została przy zaięciu przez Turków okrętu i zaprowadzeniu do Patras w morze wrzuconą.

Naynowsze wprost z Mexyku do 26 Czerwca, a z Alvaredo do 1 Lipca nadeszłe doniesienia, tę naywaznieyszą rzecz zawieraią, iż ciągle panuie tam spokoyność. O wylądowaniu Iturbida nic tam niesłyszano. Małżeński okręt, na ktorym z Southampton odpłynął, znaydować się pomiędzy zabranemi przez rozboynikow morskich z Kuby okrętami Angielskiemi? (Listy z Hawanny pod d. 30 Czerwca mienią bydź stan Mexyku bardzo niespokoyny. W Guadalaxara nastąpić miało powstanie na rzecz Iturbida i Jone a Victoria póyść miał na iego przytłumienie. Jeneral Santa Anna objął dowodztwo nad woyskiem. Miasto Alvaredo doswiadczyć miało takiego samego losu iak Tempico, to iest, iż całe prawie przez ogień zniszczone zostało.)

Listy z Hawanny pod d. 9 Lipca nie zawieraią żadney polityczney wiadomości. Handel z Mexykiem zupełnie ustał i cena płodow tey wyspy znacznie spadła.

W Bahii podług ostatnich doniesień pod d. 27 Czerwca panowała spokoyność i Pernambuko był ciągle zamknięte.

Gazeta *Morning Chronicle* wyraża, iż położenie Boliwara w Peru bardzo iest krytyczne. Plan zdobycia Peru nie iest w teraźnieyszem położeniu Kolumbii do wykonania, a niektórzy mowią nawet, że to sprzeciwia się interessowi kraiu posełać tak daleko woyska, a odsłaniać brzegi morza Atlantyckiego. Boliwar utracił w swem pochodzie wiele ludzi przez choroby, a reszta woyska narzeka na niezdrowe klima. Peruwianie są przeciw mieszaniu się Boliwara do ich sprawy i nieufaią mu; nie może zatem na ich polegać pomocy, a bez tey celu swoiego dopiąć nie potrafi. Woysko Krolewskie znaydować się ma w dobrym stanie, i Cantarac, gdy przyłączył się do

niego Torre-Tagle, posiadać ma w dolinie Limy 15000 ludzi. Trzyma także cały kray, wyiąwszy Truxillo, osadzony. Od bitwy pod Santa Cruz zmieniło się iście położenie rzeczy w Peru. Cantarac był oddawna popularnym i dla tego wspierany iest od Peruwianów, którym sprzykszyły się nieład, niespokoyność i spustoszenia.

P. Bull, który na okręcie Ganges przybył do Nowegoiorku, przywieść miał trakt t handlowy zawarty między Dworem Rossyyskim i Ziednoczonemi Stanami, przez który stosunki handlowe obu kraiów na wzaiemnych warunkach zapewnione zostały.

— Dnia 21 —

N. Król dozwolił naszemu Posłowi w Niderlandach, Hr. Clancarty, przyiąć udzielony mu w r. 1815 d. 18 Lipca tytuł Margr. Heusden.

Od dnia dziszeyszego dozwolony iest przywóz owsa z zagranicy za opłatą cła po 6 szylingów.

D. 17 nadeszły tu pisma od naszych poselstw z Madrytu i Paryża.

Rząd oznaymił, iż odtąd ustanowiona iest regularna poczta przez parowe statki między naszem kraiem i Vera-Cruz, tudzież Kartageną i Laguaira.

Kilku naszych pierwszych Bankierów udało się do Paryża, dla rozmowienia się z tamteyszym Posłem Hiszpańskim względem zawarcia nowey pożyczki.

Lucyian Bonaparte przybydź ma w krótce do Anglii, zkąd do Ameryki popłynie.

Przybyły niedawno do Portsmutu z Bombaiu liniiowy okręt Azyia, iest siodmy i naywiększy z zbudowanych tam przez kompaniią okrętów.

D. 18 b. m. złapano w Tamizie 150 funtów ważącego iesiotra. Przywieziono tę rybę, która miała 7½ stopy długości Królowi.

Do muzeum Glasgowskiego przywieziono żywego z klapami Węża. W puszczono do iego klatki myszy, żaby i ptaki, lecz dozwolił im po głowie przebiegać, i żadnego się nie tchnął; ale królik nie był tak szczęśliwy, ukąsił go zaraz, i zwinąwszy się w krążek, zdechł po 4 minutach w naywiększych konwulsyiach; lecz wąż nietchnął go potem.

Dotąd używano tylko w Anglii żelaznych kolei do przewozu przy kopalniach węgli. Lecz teraz maią bydź daley rozciągnione i przez użycie parowey machiny, nazywaiącey się Locomotrice, będą mogły bydź ciężary, wyrownywaiące sile 10 koni, w godzinie o 5 mil zawożone.

Lord Somerset, Gubernator przylądka Dobrey Nadziei, wyznaczył 5000 talarów nagrody za odkrycie autora przylepionego tam w d. 1 Czerwca r. b. paszkwilu przeciw niemu i innym urzędnikom. Podpułkownik i Sekretarz rządowy Bird został potem nagle oddalony.— Mówią, iż Gubernator ten będzie za swoie postępowanie do odpowiedzi pociągniony.

Z Hagi d. 24 Sierpnia.

Na obchód dzisieyszey 53 rocznicy urodzenia N. Króla oświecona w wieczór była średnia alea Boschu i wieża wielkiego kościoła. Na końcu alei wystawiona była tryumfalna brama przyozdo-

biona herbem miasta i pięknemi przeźroczami. Miasto oświecili mieszkańcy z dobrey woli. Przed południem po wszystkich kościołach odśpiewane zostało *Te Deum*.

Sprawuiący tu interessa Portugalskie ogłosił urzędownie, iż wieść, iakoby obce woyska do Lizbony udać się miały, za zmyśloną.

Pod d. 18 b. m. miał J. K. M. postanowić, iż główna administracyia Niderlandskiey kompanii tu siedlisko mieć będzie.

Gabinetowy Niderlandski goniec Ragut przybył tu z Paryża.

Kanał Gandawski ma bydź przy Ostendzie z szluzą w Brugge połączony.

W Pyres wyleciał znowu przez nieostrożność skład prochowy na powietrze.

Z Sztokolmu d. 20 Sierpnia.

Gazety zagraniczne doniosły iakoby synowie Marszałka Francuzkiego Ney, starszy Xże Moskwy, a młodszy Xiąże Elchingen weszli do woyskowey służby Szwedzkiey; lecz nieprawda i niewiadomo nawet czyli takową myśl maią. To tylko iest prawdą, iż podczas bawienia Króla tego lata w Schonen byli przed nim pod powyższemi tytułami stawionemi, i teraz iako podróżni przeieżdzaią przez różne prowincyie państwa.

Powrócił tu pierwszy expedycyyny Sekretarz Häradhöfding Richert, dla zaięcia mieysca swoiego w komitecie prawod wczym. Zalecona rewizyia prac będzie w krotce ukończona i wygotowany cały proiekt do ustawy będzie bez wątpiania przyszłemu zwyczaynemu Seymowi podany. Maią także bydź do tego komitetu dwa Norwegskie członki przydane, dla wypracowania dla obu kraiów wspólnego kodexu kryminalnego.

Prezesa kancelaryi, Barona Ehrenstein, przeznaczaią na członka swe emii Szwedzkiey po zmarłym P. Rosensteinie.

Podług urzędowych doniesień z Chrystianii Seym tamteyszy przed rozeyściem się zmnieyszył wieyskie podatki o 60,000 species talarow, a mieyskie o 10,000.

Z Chrystianii d. 14 Sierpnia.

Wysłany w przeszłym miesiącu z Londynu parowy statek Kometa na obserwacye naukowe, przybył do Sandesond przy Friederichstadt. Znaydował się na nim P. Humphry Dawy, Prezes akademii umieiętności i kunsztow w Londynie, któremu towarzyszą Lord Cliston, Doktor Tiark, &c. Podróżni zabawili dzień w Borregaard i czynili obserwacyie przy spadku wody, który wraz z okolicą odrysowali.

Na gruncie dworu Woyen odkryty przypadkiem został w pagorku grób, w którym znaleziono wiele starożytności, a między innemi naramiennik i 2 pierścionki złote ważące $17\frac{1}{2}$ łóta.

Z Korfu d. 8 Lipca.

Sławny Omer-Vrione, który w woynie domowey w Albanii znakomitą grał rolą, a w teraźnieyszey Greckiey odznaczył się męztwem i zręcznością, oświadczył się teraz przeciw Porcie. Na początku Marca odebrał od Tureckiego rządu rozkaz postąpienia z 10,000 Albańczyków przeciw Tessalii, a ztamtąd z Derwisz Baszą przeciw Liwadyi. Lecz zwlóczył uskutecznienie tego rozkazu i rozgniewana o to Porta przysłała dwoch

Baszów dla obięcia dowództwa w twierdzach Arta i Prevesa. Omer Vrione wyruszył przeciw nim, uderzył na nich żywo w połowie przeszłego miesiąca w okolicy Placa i przymusił do cofnienia się z niedobitkami do Tessalii. Od tey chwili oświadczył się iawnie przeciw Porcie i wszystkich Chrześcijańskich Albańczyków pod broń powołał. Kiafy straż powierzył Lakiotom woiowniczemu szczepowi Suliotów. Cały Epir iest teraz w poruszeniu. Przez osobliwszy traf Xżę Maurokordato wysłał w tymże czasie wyprawę przeciw Epirowi pod Stratarchami Bozzaris, Zongas i Sturnaris; woyska Greckie, które przebyły granicę zaięły stanowiska w Artinon i Chimera. Tymczasem nowy Basza czyni iuż poruszenia z Tessalii, a Omer - Vrione dzielne przygotowania do obrony; twierdze Janina, Arta i Prevesa postawione są w stanie obrony i Omer Vrione rozpoczął układy z Grekami. Oczekiwać zatem należy czyli ten drugi Ali-Basza będzie szczęśliwszy od pierwszego.

Od granic Tureckich d. 13 Sierpnia.

O świetnem zdobyciu na powrót wysp Jpsary i Kasso zgadzaią się wszystkie doniesienia Greckie Nietylko mężowie, ale nawet kobiety i dzieci, ożywione bohaterskim duchem swych przodków wyrwały upoionemu zwycięztwem nieprzyiacielowi iego trofea. Ośm tysięcy (a podług drugich 9 do 10,000) Turkow użyznili swą krwią gruzy Jpsary. Padło wprawdzie także wiele naylepszych i naywaleczniейszych mieszkańców wyspy pod mieczem Tureckim, lub dobrowolnie zadali sobie sami i krewnym śmierć, aby nie dostali się do niewoli, lecz cienie poległych zemszczone zostały. Maroaki (wnuk sławnego Maroaki z Sajansok) był bohaterem, który przez swoią śmierć roztrzygnął właściwie los wyspy. Gdy w klasztorze S. Mikołaia siebie i Spartańskich swoich towarzyszów, wraz z wpadaiącemi 3 lub 4000 Turków, na powietrze wysadził — okropne wstrząśnienie, które o kilka mil zachwiało na morzu okrętami — wszczął się zaraz nieład pomiędzy Turkami. Oddalił się Kapitan Basza, a obiężeńcy w dwóch warownych jeszcze punktach w Diabley Batteryi i Anti-Jpsarze, ożywieni nowem męztwem korzystali z tego zdarzenia i czynili żywe wycieczki, dla uwolnienia zamkniętych w zamku kobiet i dzieci. Oswobodziwszy ie, odparli łącznie z niemi nieprzyiaciela do wąwozów wyspy, którego odważnie niewiasty z fuzyiami ścigały aż do mieysca, z którego uyść nie mógł. Tu uszli Ipsaryioci, ktorzy zaraz na początku, gdy dowiedzieli się o zdradzie Albańczyków, żony swoie i dzieci na 35 statkach odwieźli do Syra, powrócili z posiłkami; z samey Hydry przyłączyło się do nich 14 woiennych i 6 palnych statków. Waleczni Hydryioci żądali tylko zostawienia niewielkiey osady, dla bronienia pozostałych na wyspie rodaków, i wsiadali na okręty, dla ratowania swoich ziomków na Jpsarze. Maiąc na czele walecznego Canari (zwycięzcę pod Tenedos, który poprzednika teraźnieyszego Kapitana Baszy przez palny swóy statek na powietrze wysadził), wszyscy krzyknęli: pobiiemy nieprzyiaciela lub sami poginiemy. Wylądowali na brzeg Anti-Jpsary, uderzyli zwycięzką ręką na 70 działowych szalup, ostatnią nadzieię z trwożonych Turków i zabiiali kogo z nieprzyiaciół na wyspie napadli. W nocy z d. 10 na 11 Lipca przedporcie Jpsa.

ry zdawało się bydź morzem palącem: co z 80 zebranych Tureckich statków nie było do użycia, spalono. Kapitan Basza z niewielu tylko okrętami uszedł do Mitelene. Tam nadeyść mu miało w posiłku kilka tysięcy Azyanow przez Natoliią, i ma mieć zamysł zdobyć Samos lub Hydrę. Lecz czyli po ostatniey klęsce początkowy plan tegoroczniey kampanii, który mu Angielski officer inżynierów czyli morski ułożył, to iest zdobycie i oderwanie od lądu głównych wysp Greckich, właściwego siedliska rewolucyi, a potem przez ułożone wylądowania dzielnie na ląd uderzyć, uskutecznić potrafi, czas okaże — Pod Kasso zginąć miało 2000 Turków i odśpiewane tam zostało *Te Deum* na podziękowanie Bogu za zdobycie napowrót tey wyspy. — Właściwym sprawcą nieszczęścia Ipsary był Naczelnik nieznaiący karności hordy przedaynych Albańczyków Cotta. Już z trzykrotney przez niego zmiany religii sądzić należało o zepsuciu tego człowieka; naprzód był Chrześciianinem, potem Mahometanem i od poczęcia się rewolucyi znowu iest Chrześciianinem. Służył on oddawna Kapitanowi Baszy i teraz zostaie ieszcze w ścisłych związkach z dowodcą Tureckich Albańczyków, którzy znayduią się na admiralskim okręcie. Ostrzegano wprawdzie oddawna Prymatów o przewrotności Cotty; ale gdy przy śledztwie nie okazało się nic przeciw niemu i oprócz tego zostawał w wielkich względach u ludu, przeto nie śmiano go oddalić. Wszelako powierzano mu na wyspie obronę mieysca, które miano za niedostępne; lecz właśnie w tem mieyscu nastąpiło wylądowanie 3000 Turkow. — Z 500 Ipsaryiotów, ktorzy podług dawnieyszego doniesienia Tureckiego, dostali się z 10 swoiemi dowodcami w niewolą, nie był żaden rodem z wyspy, ale podług własnego zeznania Turków wszyscy pochodzą z różnych części Grecyi. Cztery tylko Ipsaryiockie kobiety dostać się miały w ręce Turków i na rachunek Admirała w niewolą bydź sprzedane. Lękaią się, aby ten Admirał przez zniszczenie iego przedsięwzięcia niedostał pomięszania zmysłów.

Listy z Laryssy pod dniem 30 Lipca potwierdzaią zupełnie dawniey udzieloną wiadomość o wyleceniu na powietrze tamteyszego składu prochu, przyczem wielu Turków życie utraciło. Seraskier Derwisz-Basza, podług tychże listów, nie rozpoczął ieszcze zaczepnych działań przeciw Pelopenesowi. Basza Janiny Omer-Vrione odstrychnął się od Porty, a Basza Skutary miał na wezwanie Seraskiera taką dać odpowiedź, iż wyrównywa wypowiedzeniu posłuszeństwa Porcie. Z strony lądu nie wielka zatem tey kampanii zachodzi obawa dla Greków.

Gazeta Grecka „Przyiaciel praw„ zawiera następuiące urzędowe doniesienie o spełzłym przedsięwzięciu Kapitana Baszy przeciw wyspie Sciathos: „Za przybyciem flotty Tureckiey, udał Dowódca tamteyszy Diamanty, iż cofa się w głąb wyspy, dla ściągnienia nieprzyiaciela do punktu, w którym chciał go mieć. Dwa tysiące wysiadłych Turków udało się zaraz w drogę za Grekami, i zaledwo przybyły do nayprzykszeyszego i niezagospodarowanego mieysca wyspy, gdy Diamanty odważnie na nie uderzył. Tysiąc Turków rozsiekanych zostało, resztę poymano lub zatopiono, tak, iż ani ieden z nich nieuszedł. Oprócz tego dostały się w ręce Greków dwie Tureckie bryganntyny.„

DODATEK DO Nro 72. GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 8 WRZEŚNIA 1824 ROKU we SRODĘ.

Z Berlina d. 30 Sierpnia.

J. C. W. Wielki Xżę Rossyyski Mikołay przybył tu z Wysoką swoią Małżonką i wysiedli do przygotowanych dla siebie w zamku Królewskim pokoiow.

Xiążęta Fryderyk i Jerzy Hessen-Kasselscy przybyli tu z Frankfortu.

Ze Lwowa d. 3 Września.

Nayiaśnieyszy Pan raczył naywyższą uchwałą z dnia 2 Stycznia i. b. stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z dnia 8 Grudnia 1820 nadadź 1) Janowi Dietrich, uprawnionemu fabrykantowi naczynia kamiennego, i właścicielowi domu w Gracu przy bramie Sackthor zwaney pod Nrm. 1023 10letny przywiley na wynalazek, robienia nowych gatunków naczynia, przez dodanie i zmięszanie różnych nowo wynalezionych rodzaiów ziemi i kamienia, za pomocą odmiany pieców, do wypalania naczynia kamiennego dotąd zwykłych, w ogniu mocnym, przy fabrykacyi naczynia kamiennego nieużywanym, które naczynie co do mocy i trwałości naczynia Pruskiemu, sanitalnem zwanemu, zupełnie wyrównywa, polewę bez przymięszania i dodania wszelkiego kruszczu, a zatem przez żaden kwas nieroztwarzalną otrzymuie, i we wszystkich kolorach, formach i dymensyiach, nawet na sposób Wodgewodski robione bydź może, z używania nayłepiey opiera się, i do użytku tak aptek domowych iako też na inne użytki zdatnem iest. Wydział lekarski nie znalazł w względzie zdrowia żadney przeszkody do wykonywania przywileiu ninieyszego. Z d. zaś dwudziestego dziewiątego Czerwca. 2) Franciszkowi Engel, malarzowi w Peście, przy ulicy Göttergasse zwaney pod Nrm. 204 mieszkaiącemu, pięcletny przzwiley na odkrycie czterech nowych gatunków smarowideł czyli czernideł, z których pierwszy do iuchtów, skór krowich, do podeszew, skor powozowych, do rzemienia i szorów zdatny, przez napuszczanie co ośm dni, skórom elastyczną gibkość nadaie i wsiąkania wody nie dopuszcza; drugi gatunek z tronem zmięszany do botów skóry cielęcey, rybiey albo woskowaney bardzo korzystnie użyć się daie; trzeci zaś do ciżem i trzewików z kordybanu, tudzież do sof, kanap, krzeseł i tym pod. bnych rzeczy z

teyże skóry, użyty iest; a nakoniec czwarty gatunek podobnież wsiąkania wody niedopuszczaiący, nie tylko do skór powozowych, do rzemienia, szorów i t. p. ale też osobliwie do juchtowych bótów łowieckich, chcąc im nadadź kolor czarny, zdatnym iest: 3) Janowi Promberger, fabrykantowi klawikordów i właścicielowi domu w Wiedniu na przedmieściu Alser zwanem pod Nrm. 21, 9letny przywiley na wynalazek, że przez szczególne przymocowanie strón i deki, korpus, czyli skrzynia wolno i niezawisło stawia się, właściwy ton zyskuie się, i na klawikordzie iakieykolwiek formy małey, mocny ton basowy otrzymuie się; 4) Izydorowi Kraus i Fryderykowi Oberer, w Wiedniu na Józefstadzie w ulicy Szkockiey pod Nrm. 106 mieszkaiącym, pięćletny przywiley na wynalazek, za pomocą machin, które od ich — naywyższą uchwałą z dnia 12 Stycznia 1823 uprzywileiowanych machin, do przykrawywania rękawiczek służących, istotnie różnią się — wyrabiania wszystkich gatunków rękawiczek, z iakiey bądź materyi do tego zdatney, tak na sposób Niemiecki, iak i Francuzki.

Z Frankfortu d. 21 Sierpnia.

Na 23 posiedzeniu Seymu związku Niemieckiego d. 12 b. m. doniesiono, iż głos Brunswicki i Nassauski przeszedł od 1go b. m. na Nassau. Daniia z strony Holsteinu i Lauenburga doniosła, że tymczasowego członka w kommissyi woyskowey, Pułkownika i Szambelana Hafner, odwołała i na iego mieysce Majora i Szambelana Trepka mianowała. Reszta przedmiotów tego posiedzenia została częścią w oddzielnych protokółach umieszczona, częścią do druku oddana.

Z Karlsruhe d. 20 Sierpnia.

Rząd nasz rozporządził, iż na przyszłe mianowania na plebana tak Ewanieliekiey, iako i Katolickiey Religii, nikt na kandydata podawanym bydź niemoże, ieżeli przynaymniey przez 2 lata nieodbywał obowiązków *curam animarum* lub wikarego i nie posiada na plebana potrzebnych przymiotów.

Professor Zacharia w Heidelbergu pracuie z polecenia rządu nad rewizyią Badeńskiego kodexu cywilnego i wezwał wszystkich prawników, aby go zdaniami swoiemi wspierali.

ROZMAITOŚCI.

Dziennik Bruxelski pisze, iż teraźnieyszy Król Perski bez zaproszenia żadnego obcego gościa dać może wielki bal, gdyż posiada 39 synów i 140 corek.

W Biografii nowoczesnych ludzi, którey w tey chwili wyszła pierwsza część z druku, znayduie się anekdota o Napoleonie, który żartuiąc z niewiadomości lekarzów powiedzieć miał, iż choroba iego niczem więcey nie iest, iak zwrócone Waterloo, *(Waterloo Rentrè.)*

W Czerwcu roku bieżącego mieszczanin w Starym Kiiowie przy Klasztorze Michayłowskim, wykopał prawie w wierzchniey warstwie ziemi, rozmaite starożytności. Takowe zachowane były w wielkim glinianym dzbanku koniczznego kształtu, podobnego do wielkiey cukrowey głowy, ktorego wieczko było stłuczone. Osobliwości te są po wię-

kszey części sprzęty kościelne, iako to: Ampułki do wieczerzy pańskiey, patyny, obrazy świętych, krzyże, srebrne i złote małe tace, półpierścienie z przedniego złotego i srebrnego drutu (roboty filigranowey) które zdaie się, że służyły do ubiorów kościelnych i tym podobnie. Między temi znayduie się para rzadkiego kształtu kulczyków. Roboty te należą do czasów dawnych chrześciiańskich Panów Kiiowa, ponieważ Rossyia nie miała kunsztmistrzów, a Grecy, którzy takowe rzeczy wyrabiali, nie umieli ieszcze szlufować kamieni. Sprzęty owe nie mogły bydź późniey schowane, iak podczas napadu Batego, zatem przed 580 rokiem, bowiem 1240 nie mogło iuż bydź kosztownych rzeczy roboty greckiey w zubożałym Kiiowie; a gdy po nieiakim czasie uspokoiło się i okoliczności miasta polepszyły się, podobne roboty musiały nosić piętno ruskiego lub litewskiego przemysłu. Te starożytności okazaią ciężki, delikatny lecz niewykształcony smak grecki owych czasów, figura i porządek greckich liter w napisach na patynach i ampułkach są równoczesne i zupełnie podobne do napisu na mozaice wewnątrz ołtarza kościoła katedralnego S. Zofii w Kiiowie. Naczynie gliniane, w którem owe sprzęty były zachowane bardzo podobne, iakie znaleziono pod Olwią z osobliwościami Chersońskiemi i Bosphoryyskiemi.

Professor Dittmar w Berlinie, nie wiele pogody obiecuie w miesiącu Wrześniu dla krain położonych nad Dunaiem, Lechem, Isarą, Inn i Marchem. Jego przepowiednia (Nasz miłośnik meteorologii, którego mniemania, że powietrze w miesiącu Sierpniu między 11 i 20 pogorszy się, zupełnie się ziściły, ieszcze nam nie udzielił swych szczególnych mniemań względem powietrza we Wrześniu, atoli iuż w początkach Sierpnia zapowiedział, że będziemy mieli piękne późne lato i przyiemną iesień. *Quod felix faustumque sit ?* Nota Dostrzegacza Austryiackiego) na miesiąc Wrzesień dla wspomnionych krain iest następuiąca: „Ze wszystkich gór położonych na zachodzie, północno - zachodzie, równie na południu i południo - wschodzie zstępuią massy chmur i wyziewów z każdym porankiem pierwszego tygodnia b. m. na doliny Dunaiu i inne krainy, leżące nad rzekami, które częścią tworząc deszcz, częścią ku południowi się rozdzielaią, a przez to znowu Niebo wyiaśniać będą. Kilka wieczorow pogodnych i ciepłych sprawią przyiemny czas letni, wśród dnia zaś ciepło doydzie od 18 do 20 stopni Reaumura. — Zaledwie zmieni się wiatr w drugim tygodniu, poruszenie powietrza będzie powolne z dopiero namienionych okolic, i sprowadzi z sobą na równiny owych rzek mnostwo chmur, iednak przez skupienie się onych będzie więcey deszczu iak w pierwszym tygodniu. Z każdym dniem ciepło z 10 do 20 stopni w godzinach południowych spadać będzie do 11½ stopni i nocy i ranki nastąpią chłodne. Mało będzie pięknych chwil od 8go do 15go Września.— W trzecim tygodniu nie trzeba się spodziewać odmiany przeciągu powietrza, a zatem i pogodnych ranków w tym okresie. Pochmurne Niebo, massy chmur, niekiedy deszcz i wilgotne dni, a nawet ziawiska elektryczne należeć będą do nieustanney zmiany tego tygodnia. — Ciepłomierz okazywać będzie zewnętrznie w godzinach

południowych mierne ciepło między 10 i 16 stopniem, a rankiem od 3 do 4 stopni. Przy stałych wiatrach zachodnich, południowych, południowo-wschodnich, i północno-zachodnich, nie wiele przyiemnego obiecuie ostatni tydzień; raczey pochmurne dnie z deszczem na przemiany i przeciąganiem chmur, zaymą te dni, a chociaż rzadko będzie wiatr silny, iednak niekiedy tylko ukaże się słońce. Dopiero z końcem tygodnia nastąpi chłodnieysza temperatura.„

Teatr Narodowy.

We Srodę d. 8 Września, Towarzystwo Artystów Dramatycznych ze Lwowa przybyłe, będzie miało zaszczyt dać pierwsze przedstawienie, przez Fryderyka Schyllera, w 5 aktach napisane Dramatyczno-Historyczne Dzieło: pod nazwiskiem: *Marya Stuart.*

Dnia 6 i 7 Września 1824 r.

Cena Zbóż różnego gatunku na Targu w Krakowie sprzedawanych.

Korzec	1. Zł.	gr.	2. Zł.	gr.	3. Zł.	gr.	4. Zł.	gr.
— *Pszenicy*	10	—	9	—	8	—	7	15
— *Żyta*	6	15	6	—	5	15	5	—
— *Jęczmienia*	4	15	4	—	3	15	—	—
— *Owsa*	3	24	3	18	3	15	—	—
— *Jagieł*	16	—	15	—	14	—	13	—
— *Grochu*	7	—	6	15	6	—	5	15
— *Rzepaku*	11	15	11	—	10	—	—	—

W Gdańsku dnia 30 Sierpnia.

Łaszt 30 Korcy wynoszący.

Pszenicy	od Złp.	480	do	600.
Żyta	— —	210	—	240.
Jęczmienia	— —	180	—	198.
Owsa	— —	162	—	180.
Grochu	— —	270	—	300.

DONIESIENIA.

Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. — Postanowiwszy zaiąć na wyrównanie Ulicy Żydowskiey w Mieście Krakowie Domek drewniany, pod Liczbą 388 przy Placu Gwardyi Narodowey stoiący, a własnością P. Bryniarskiego będący, polecił przez Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi w duchu Ustawy Seymowey w dniu 19 Grudnia 1821 roku zapadłey, a mianowicie Art: 5. Assessorowi Prawnemu przy Senacie będącemu, popieranie Imieniem Rządu przed Trybunałem I. Instancyi, wyiednania Taxy Sądowey Domku wspomnionego zaiąć się na użytek Publiczny maiącego, wedle form Kodexem Postępowania wskazanych. — Co również Senat Dziennikiem Rządowym i Gazetą Kraiową po trzykroć ogłosić poleca. — W Krakowie dnia 20 Sierpnia 1824.

Za JW. Prezesa *Wasserrab.*
Mieroszewski, Sekr. Jen. Senatu.

Sąd Appellacyiny Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Z powodu zawakawaney przez śmierć Kaietana Tylkowskiego posady Komornika Sądowego Okręgowego Wolnego Miasta Krakowa, w Mieście Chrzanowie ustanowionego, ogłasza się Konkurs z terminem do d. 30 Września r. b. 1824 w łącznie, z tem oznaymieniem: iż każdy z ubiegaiącyeh się o tę posadę, przy podać się maiącey do Sądu Appellacyinego prośbie, winien będzie załączyć świadectwa, udowodniaiące kwalifikacyą i zdatność iego do wakuiącego iak wyżey Urzędu, iako równie moralną Konduitę. — W Krakowie d. 24 Sierpnia 1824. r.

Nikorowicz.
Raubach, Sekr. S. App.